

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
מגדולי ישראל,
על מדות טובות
שצביאות
לאהבת הזולת,
הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש יד תמוז תשע"א שבת - ירושלים 7:11 תל-אביב 7:26 חיפה 7:19 מוצ"ש - ירושלים 8:27 תל-אביב 8:30 חיפה 8:31 ר"ת 9:02

פרשת פנחס

הטבה בעין יפה

להתחסד ולהטיב עם הזולת בעין יפה אף לפני משורת הדין!

נלמד מהפסוק: "ויסמוך את ידיו עליו ויצוהו" (פרק כז-כג) וכתב רש"י: בעין יפה, יותר ויותר ממה שנצטווה, שהקב"ה אמר לו "וסמכת את ידך" והוא עשה בשתי ידיו ועשאו [את יהושע] ככלי מלא וגדוש ומלאו חכמה בעין יפה. כיוצא בזה דרשו חז"ל: "טוב עין הוא יבורך" - זה משה שאמר לו הקב"ה "וסמכת את ידך" והוא סמך בשתי ידיו. מדת עינו הטובה של משה רבינו באה לידי ביטוי גם בפסוק "ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל" (ויקרא ט"א) כפי שכתב עה"פ האור החיים הק' וכך ביאר:

מצד טבעו של אדם אם יוכרח לחלוק כיבוד ושררה לזולתו אפילו אם יהיה זה אחד מבני משפחתו, לא יעשה זאת באופן המושלם ביותר כמו אילו היה עושה זאת לעצמו. וזה יתבטא בג' אופנים: א) לא יעשה זאת בזריזות. ב) לא יעשה זאת במדויק. ג) יעשה זאת ככל האפשר בצנעה ובפחות פרסום. שכן כך הוא יצר לב האדם מי פחות ומי יותר.

אך לא כן היה משה רבינו. בא הכתוב ומגלה לנו כי משה רבינו שלט בנפשו וזיכך מדותיו באופן מושלם. ולכן כאשר הכתיר את אהרן ואת בניו לכהונה עשה זאת קודם כל בזריזות ללא שום עיכוב כפי שמעיד הכתוב "ויהי ביום השמיני" מיד בבוקר קרא לאהרן ולבניו לתת להם את הכהונה.

וכן עשה זאת באופן המושלם והמדויק כפי שמעיד הכתוב "קרא משה לאהרן ולבניו" והיינו אף שיכל לדחות את הכתרת בניו וליתן בנתיים לאהרן, בכ"ז קרא גם לבניו יחדיו, אף שלא היה ציווי על פרט זה, משום שרצה לקיים דבר ה' בשלמות.

ועשה זאת בפרסום כפי שמעיד הכתוב "ולזקני ישראל" - בנוכחות כל זקני ישראל. הנה כי כן רואים כיצד קיים משה רבינו נתינה יפה לזולת כציווי ה', בשלמות, בזריזות, בשמחה ובטוב לבב.

להודות על טובתו של הזולת...

חנווני בא פעם לפני כ"ק האדמו"ר רבי משה מקוברין זצ"ל והתאונן בפניו על מיעט פרנסתו, בעוד שלשכינו החנווני המוכר אותה סחורה, יש פרנסה בשפע.

השיב לו רבי משה: תהיה לך פרנסה בשפע רק כאשר תודה להשי"ת על הפדיון הרב של שכנך ותאמר: "ברוך ה' שנותן ליהודי פרנסה ברווח" ... אמנם בתחילה יהיה קשה לך לעשות זאת, אך כאשר תרגיל עצמך לך, כבר תאמר בלב שלם, כמו שנאמר "בפיך ובלבבך לעשותו" - קודם "בפיך" ואחר כך "בלבבך"

גביעי זהב

עין טובה בשל הזולת

דרכו של הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל הייתה לגרום נחת לזולת ולעודד את כל אחד ואחד בלימוד התורה. רבים מן האנשים העידו שכאשר הציעו לפניו חידוש כלשהו היה אומר להם: "גם אני כתבתי על ענין זה בספרי 'אבן האזל'" אבל דברך טובים יותר..."

סיפר אחד מגדולי ראשי הישיבות שפעם נכנס לבקר אצל רבי איסר זלמן ואמר לו דבר תורה שחידש. מששמע דבריו נענה רבי איסר זלמן ואמר: "אכן גם אני כתבתי בסוגיה זו כפי שחידשת אתה". ותוך כדי דיבור הביא את כתביו עיין בהם מעט ואמר: "לא, לא כתבתי כך. עוול מצדי שלא חידשתי בסוגיה זו את אותם דברים שחידשת אתה בנושא זה..."

בדרך עץ החיים

עלון השבוע מוקדש לעילוי נשמת רבותינו הגאונים זקני ראשי הישיבות

רבי יצחק דב קופלמאן זצ"ל ראש ישיבת לוצרן, רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל ראש ישיבת פוניבז' לצעירים ורבי חיים שטיין זצ"ל ראש ישיבת טעלז

להתפלל ולבקש רחמים על היחיד ועל הרבים הזקוקים לישועה!

נלמד מהפסוק: "פינחס בן אלעזר... ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי" (פרק כה"א)

ובגמרא (סנהדרין פב:) מבואר מעלתו הנשגבה של פנחס, שכאשר הרג את זמרי, נכנסו שטו להרוג את פנחס. מה עשה הקב"ה? שלח מלאך והשחית בעם [כדי להטריד בני שטו של זמרי שלא יהרגו לפנחס] כיון שראה פנחס את הנגף, עמד והיה מתפלל שנאמר: "ויעמוד פנחס ויפלל ותעצר המגיפה". שעשה פלילות עם קונו וחבטן לפני המקום. אמר לפניו, רבונו של עולם, על אלה יפלו כ"ד אלף מישראל? מכאן נדון ק"ו בעצמינו: אם פנחס שהיה שרוי בסכנה מאותם אנשים שביקשו את נפשו ובכל זאת התפלל להצלתם. על אחת כמה וכמה שיש על כל אחד מישראל להרגיש בצרתו של הזולת [שהוא ערב לו] ולהתפלל לישועתו.

דבר נפלא כתב החזון איש (חושן משפט ס' כה) בסוגיא של שבע בן בכרי ממנה לומדים מהי כוחה של תפלה: מסופר בירושלמי (פ"ח תרומות ה"ד) על רבי יהושע בן לוי שנדרש להוציא את עולא בר קשבי שברח לתוך העיר כדי להציל את עצמו, והגויים דרשו מבני העיר להוציא אותו, ואם לא, יהרגו את כולם. ואכן רבי יהושע הוציא אותו, אך אליהו הנביא לא דיבר איתו שלושים יום. והקשו שם: "והלא משנה היא?" [שכך צריך לעשות כדי להציל את הרבים] ותיצרו "וכי משנת חסידים היא".

תמה על כך **החזון איש**: מה השאלה וכי משנת חסידים היא, הרי כך היה עליו לעשות. כלום היה עדיף להרוג את כולם כאשר לפי ההלכה מוציאין אחד להצלת הכלל!?

אלא מבאר החזון איש, "שאינן הקב"ה מזמין דבר כזה לחסידיו. ואם נזדמן לחסיד דבר כזה, צריך היה להתפלל שיצילהו ה', ותפלתו ודאי תקובל!"

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל הביא את דברי המדרש הידוע על הפסוק "ועיני לאה רכות" שהייתה לאה סבורה לעלות בגורלו של עשו, שהיו הכל אומרים שני בנים לרבקה וכו' ובכתה וכו'. וביאר הגרמ"י שלא היתה זו שמועה סתם של אנשים שאמרו כן, אלא כך באמת היה צריך להיות לפי גזירת הבריהא שקבע הקב"ה בעולם, ש"הגדולה לגדול והקטנה לקטן", וראויה היתה בכורה לצאת מרחל, אלא שהייתה לאה יושבת ובוכה עד שנשרו ריסי עיניה, ורק מכח בכיותיה זכתה שנשתנתה הגזירה וזכתה ליעקב וכלשון המדרש: "קשה התפלה שביטלה הגזירה ולא עוד אלא שקדמה לאחותה".

רואים מכאן שבכח התפלה - תפלה בדמעות כאלו - אפשר לשנות גזירה ולבטלה! במקום להיות אשת עשוי הרשע, האמא של האומה הרשעה - אדום, אשר אנו סובלים ממנה עד היום, ואנו מתפללים שיאבדו מן העולם, תחת זאת זכתה - בכח תפלתה - להעמיד שבטי קה, את רוב מנין ובנין האומה הישראל הקיימת לנצח נצחים.

הלא המחשבה הזאת צריכה לעורר אותנו התעוררות גדולה, להתבונן בשעה שניגשים לתפלה, שניגשים בזה להקב"ה אשר מצפה ומבקש שניגש אליו. ויכולים בשעה זו מכח התפלה לזכות ליעודים הגדולים ביותר, לבטל גזירות, ולשנות מצבים לטובה ולברכה.

להתחנן ולבכות בעד כלל ישראל

בעת שהיה **החפץ חיים** עולה לעליית הגג שבביתו היה נוהג להתפלל כשהוא פונה ומדבר אל השי"ת כדבר איש אל רעהו, ומבקשו בשפתו את בקשותיו וחתנו של הח"ח, **רבי מנדל זקס** זצ"ל, סיפר כי שמע את הח"ח פונה אל הקב"ה ואומר: "שמעת את תפילתי כמה פעמים, אנא שמע תפילתי גם היום".

וכך היה מתחנן אל הקב"ה על כלל ישראל לעתים מזומנות כשדיבוריו אלו מלווים בבכיות קורעות לב. היה זה בכי על כלל ישראל. בכי לה' שיחוס על עמו. כמו כן היה הח"ח בוכה על צרותיהם של יחידים ששמע עליהם, וביקש רחמים עליהם.

חתנו של הח"ח **רבי צבי לוינסון** זצ"ל פנה לגאון **רבי חיים עוזר גרודז'נסקי** זצ"ל וסיפר לו כיצד הח"ח נוהג להתבודד ולבכות על צרותיהם של כלל ישראל לעתים מזומנות, ומכיון שהוא חושש שהדבר יזיק לבריאותו על כן הוא מבקש שרבי חיים עוזר יכתוב מכתב לח"ח בו מבקש ממנו להפסיק ממנהגו זה.

שאל אותו רבי חיים עוזר, מה עושה הח"ח אחרי אותם בכיות? ענה לו רבי צבי כי הוא הולך לישון וקם אח"כ להתפלל כוותיקין. אמר לו רבי חיים עוזר: אם כך, שיכול אח"כ לישון, הרי הבכיות האלו הם חלק מעבודת ה' של הח"ח, ובעבודת ה' כזו אין חשש שינזק ממנה... **הצדיק ר' שלמה - בשבילי ראדון**

החובה להתפלל על הזולת

הגאון רבי צבי מיכל שפירא זצ"ל החשיב מאד את ענין בקשת רחמי שמים, בשפיכת הנפש מפנימיות הלב, בכל עת צרה וצוקה, ובמיוחד כשהוא נצרך לחפצי שמים כלשון ה"ספר חסידים" (סי' קלא): אם ישאל אדם דבר שהוא שבח לבוראו, כגון על לימוד תורה או דבר אחר מחפצי שמים, ושופך נפשו עליו הקב"ה שומע תפלתו אעפ"י שאין בידו מעשים טובים.

תפלתו היתה דבר הצריך לרבים, כי תמיד היו באים אליו אנשים מכל המקומות לבקש ממנו להתפלל בעדם לפני ה'. והוא שפך בעד כל אחד שיח ותחינה בהשתפכות הנפש. ובהיות החולה במצב סכנה הלך גם לכותל המערבי ושם התפלל.

רבי צבי מיכל חשב את תפלתו בעד אחרים לחובה המוטלת עליו, בחפצו העז לפעול לטובת החולה, ומאחר ומצבו הגופני לא איפשר לו לקיים בפועל מצות 'ביקור חולים', חשב את התפלה לחובתו האמיתית, ובתפלתו ניצלו רבים מדרת שחת.

צבי לצדיק

"מבקש בעדינו ובעד כלל ישראל"

בימי המאורעות [שאיירעו בארץ ישראל תחת השלטון הבריטי], כשהישוב חי תחת טירור מתמיד ובין עוצר אחד למשנהו, יצא הצדיק **רבי סלמאן מוצפי** זצ"ל באחד הימים בליווי תלמידו, מביתו לבית הכנסת מבלי שיבחין שקיים עוצר בעיר.

והנה הגיחה לעברם מכונית משמר בריטית. אנשיה עצרו אותם, ולאחר חקירה הובילום אל מחנה שנלר. שם מצא רבי סלמאן למעלה משלוש מאות יהודים כלואים במכלאה אחת, יושבים באפס מעשה...

"היתכן?!" - זעק - "כיצד הנכם יושבים ולא עושים מאומה, זו ההזדמנות לעשות משהו!" הוא מיד אירגן את כולם בפינה מיוחדת והוא שימש כשליח ציבור במשך שלוש שעות, נשא בפניהם דברי כיבושין והחל באמירת סליחות, תיקון חצות ותפלות לשלום עם ישראל.

הקצינים הבריטים תמחו על המחזה המוזר של קהל יושבי המחנה מתפלל יחדיו בשאגה ובוכה אל אביו שבשמים. מיד כשסיים את התפלה מיהרו הבריטים לשחרר אותו עם חלק ניכר מהעצורים ואמרו לו: איננו רוצים בכך פעם נוספת...

בהערצה מיוחדת היה מדבר הגאון **רבי עזרא עטייה** אודות רבי סלמאן: "אשריו חכם סלמאן, בנוסף על היותו גאון ושקדן בתורת הנגלה והנסתר, הוא גם צדיק גדול, עניו ואהוב מאוד על הקב"ה, מפני שהוא תמיד מבקש בעדינו ובעד כלל ישראל".

עולמו של צדיק

מעשה קנאות לכבוד השי"ת גורם להרבות שלום בעולם ולא מחלוקת!

נלמד מהפסוק: "הנני נותן לו את בריתי שלום" (פרק כה"ב)

ואמרו חז"ל בגמרא: אמר לו הקב"ה למשה, הקדים לו שלום שנאמר הנני נותן לו את בריתי שלום (סנהדרין פב). ועל הנאמר בפסוק: "תחת אשר קינא לאלוקיו" (כה"ג) כתב הספורנו: מאחר שרב את ריבי, גם אני אצילהו מכל מיני ריב והתנגדות והיה לו שלום מדה כנגד מדה.

מהי גידרה של קנאות ומדוע מעלתה כה נשגבה?

הגרא"א דסלר זצ"ל מביא (במכתב מאלוהיו ח"ה) את דברי הזוה"ק שאין למלאך המות שליטה כלל על המקנא קנאת ה', והיינו שפינחס הוא אלוהו והוא לא מת.

שואל הרב דסלר: צריך ביאור, מהו גדר הקנאות שמדריגתה גבוהה כל כך נהרי קנאות רגילה יש בה על כל פנים מעט מן הכעס, ואף שאין כעס זה כעבודה זרה, כי הטעם שכל הכועס כעבודה זרה הוא משום שהכועס על חברו שעשה לו רעה הרי זה לאות שאינו מאמין שמאת ה' היא, וזה לא שייך בכועס על עוברי עבירה, שהרי לא עשו לו רעה, אבל עכ"פ מדה רעה היא.

ומביא הרב דסלר (מספר פרי הארץ) לבאר, שדרגת המקנא האמיתי הוא שלעולם לא ירגיש שום חסרון בדבר שיחסר לו לגופו או לכל צרכיו הגשמיים, כי הרי מאת ה' הוא ולא שייך בזה גדר חסרון כלל. אלא שלבו נשבר על חילול ה' וגלות השכינה. כי אלמלא חטא אדם הראשון היה העולם הזה שלם בלי חסרון כלל, והיינו בלי הגבלות מצד הטבע. היינו שלטון הצדיק בכל דבר, כי כולם כלים לעבודתו ולא שייך שיגבילוהו.

נמצא שכל ההגבלות שמצד הטבע - תולדות החטא הן, וזה חילול ה' בזה שהצדיק מוגבל במעשיו. ובראות הצדיק כל זאת יתפלל ויבקש שיתקדש שמו יתברך ויסורו כל הגבולים הגשמיים. זהו האדם אשר בראותו חטא ופשע בפומבי יקנא קנאת ה' באמת נוממילא "כעסו" אינו בגדר כעס כלל, אלא רוח גבורה מאת ה' שמלבשתו וממריצתו לתקן את החילול במסירות נפש.

מוסיף הרב דסלר: וגדר קנאות איננו דין פשוט הנוהג בכל, כי לא היה זמרי חייב מיתה, אלא בגדר הוראת שעה. ולא שייך להוראה כזו אלא מי שמרגיש בחילול ה' על דרך מציאות ממש של כאב, הרגשה שלמה. וזה שבדרגה כזו, הוא שראוי לקנאות. עכ"ד.

כשלוחמים על משמר הקודש אין זה קשור למחלוקת

קנאות כזו, כפי שביאר הרב דסלר, אף כי נראת מבחוץ ככעס או כיצירת מחלוקת, אך הכתוב מגלה לנו שיש בזה מעשה של יצירת שלום ופיוס. ולכן אמר הקב"ה לפנחס: "הנני נותן לך את בריתי שלום". וכבר היה מעשה ברבינו הגרא"מ שך זצ"ל שהביע דעתו הנחרצת בנושא מסויים והיה מי שניסה לטעון כי יש בזה משום יצירת מחלוקת והביא דברים בגנות המחלוקת... אמר אז על כך הגאון רבי יהודה ליפקוביץ זצ"ל את הדברים הבאים (הובאו בספר דרכי החיים):

"**מחלוקת** היא אכן "טריפה", אבל יש הלכה בדיני טריפות שנקובת הוושט הוי טריפה, אבל נקובת הקנה כשירה ואין בה שום חסרון ופסול. כך גם כאן, בוודאי הדבר שטריפה - דהיינו מחלוקת - זה פסול, רק כל הטעות של הכותב ההוא שכאן לא מדברים כלל על דבר שקשור לענין של מחלוקת! לא מדברים על נקובת הוושט, אלא על נקובת הקנה, ונקובת הקנה כשירה."

"**פשוט** טועה הוא לגמרי בהגדרת הענין, כשהוא מדבר על מחלוקת... כשנלחמים על משמר הקודש, על טהרת ההשקפה, אינו ענין של מחלוקת כלל. ודומה הכותב לאדם שיראה שאוכלים מנקובת הקנה, ויעמוד ויצעק חמס הרי נקובת הוושט טריפה היא, הלא לבור ועם הארץ יחשב בעיני כולם". (וראה מסגרת)

"או לשלם את המחיר או לקבל גיהנם..."

פעם אחת כשיצא רבינו הגרא"מ שך זצ"ל במאבק חריף ונחרץ נגד פירצה גדולה שנעשתה ע"י אינשי דלא מעלי, "הזהירו" אחד ממקורביו שיש לחוש לסכנה מאותם אנשים שעלולים לבוא ולזרוק אבנים לעבר חלון ביתו, ועוד כיוצא בזה, ועלולים להגיע עד לסכנה של ממש...

לשמע הדברים הרצינו פניו של הרב שך, פניו השתנו לגמרי, כאילו פנים חדשות באו לכאן, אותו מקורב מספר שראה את פניו כלהבות אש... הוא קם ממקומו וזעק מעומק הלב עד שהיה נדמה שקירות החדר רועדים וכך אמר: "תשמע, אפילו אם הייתי יודע בוודאות שישרפו אותי חיים גם כן לא הייתי מרפה במאבקי נגד הפירצה הנוראה הזאת".

וכאשר נשאל הרב שך בהזדמנות אחרת, כיצד זה אינו חושש שיבולע לו, הרי כל אדם באופן טבעי צריך לחשוש?

השיב הרב שך: "אני לא חושש, כי אצלי תמיד גיהנם פתוח לפני, ואני מודע לכך שעלי לבחור, האם לעשות את המוטל עלי, ולשלם את המחיר, או לוותר ולקבל את הגהנום, שאני רואה אותו פתוח לפני..."

"היום שומרים יותר על כבוד עצמם..."

פעם בחולו של מועד בעת ששוחח הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל עם אנשים שבאו לבקרו ולהקביל את פניו, שאל אותם: מדוע כמעט ואיננו נתקלים היום בתופעות שהיו רואים בבתי הכנסת בזמנים ההם בדורות הקודמים, שהיו מתגלעים מחלוקות ודברי ריבות בתוך כדי חתירתם הבלתי מתפשרת של המתפללים אחר ההלכה הצרופה והמסורה העתיקה, או בחזקות כלשהן הקשורות לכבוד בית ה' ותורתו הקדושה. מדוע לא רואים זאת בדורינו? כלום דורינו הוא נוח יותר ומעביר על מדותיו?

אלא, המשיך רבי שלמה זלמן והשיב, הענין הוא שיהודים של דורות קדם, ליבם היה בווער אך ורק לכבוד ה' ולכבוד תורתו, ואורייתא הוא דקא מרתח בהו, ואילו בדורינו השפל, נראה שהלהט לשמירת כבוד שמים כהה ואינו כפי שהיה בעבר, ויותר מששומרים על כבוד שמים, שומרים על כבוד עצמם...

חינו ממתקים - שפ

קנאות של פעם...

פעם בשעת ויכוח על נושא ציבורי מסעיר, הטיח הקנאי רבי נטע מגיד ז"ל כלפי הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל כדברים האלו: "אמנם היה מר קנאי אמיתי ונאמן בחייו של הגרי"ל דיסקין זצ"ל אבל היום..."

השיב לו רבי יוסף חיים בשלוה ובענות חן: "גם אז לא הייתי קנאי, עשיתי רק מה שציווה עלי מורי ורבי. וגם היום נוהג אני כפי שקיבלתי ממורי ורבי".

חכמת חיים

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

סיפורו של צ'רלי / הרב נפתלי וינברג

בעקבות מאמרי האחדות שפורסמו כאן לאחרונה, התקשר יהודי יקר, והביע את דאגתו שעידוד פעילות "קירוב" עלול לגרום לאלו שיפעלו על פי ההמלצות שהצענו - לחסר ביראת שמים.

מתוך דיבורו ניכר היה שהוא לא טיפוס ביקורתי שמחפש על מה להתלונן, אלא יהודי מתוק וטוב לב, שסבור שדעתו היא האמיתית ועליה להתקבל. כיוון שכן אתיחס לטענתו, ובטוחני שקוראים רבים ימצאו עניין בדברים.

אפתח במשל פי.

"צ'רלי", המציל האגדי של חוף שרתון, ניצב על משמרתו בסוכת המצילים. בעיני הנץ שלו הבחין בסימני מצוקה שמגלה אדם בים העמוק. קירב את המשקפת לעיניו, קלט את המצב לאשורו, זינק ל"חסאקה" וחתר במהירות שיא.

כאשר הגיע למקום ניסה למשוך את הטובע, אך הבין שהפעם מדובר במקרה חריג וקשה. זרם תחתון משך את שניהם בעצמה לכיוון הים!

אבל, המציל "פיני" כבר היה בדרך אליהם.

פיני הושיט לכיוונם חבל הצלה, ובעזרת אנשי צוות ומתנדבים משך אותם לכיוון היבשה. חיי כולם ניצלו!

כאשר חזר צ'רלי לחוף מחאו לו כולם כפיים. מלבד איש אחד שעמד בצד בשקט. בן אדם עם בגד ים מפוספס. קבוצת זאטוטים החלה לשרור במקלה: "צ'רלי!" "צ'רלי!" אבל האיש עם הבגד ים המפוספס פס המשיך לשתוק.

צ'רלי חלף לידו בעודו גורר את סירת הצלה והתעניין: "יא אחי! אתה לא שמח ממה שעשית?" הלה השיב קצרות: "לא". צ'רלי הסתקרן לשמוע למה לא? ביקש ממנו האיש להתיישב לצידו על החול, והסביר:

"עקבתי אחריו מהרגע שהצצת למשקפת ועד עכשיו, ואני שואל: היכן האחריות שלך? נכנסת למים העמוקים. גם כאשר הבחנת בתנאים הקשים ששררו, שם לא ברכת - אלא המשכת לשהות שם! הרפתקאות כאלה מתאימות אולי לנוער צעיר, אך לא לאנשים בוגרים כמוך!!!"

צ'רלי התרומם באחת, הסתובב לכיוון הים - שגליו הסוערים המשיכו להסתער על החול - וצעק: "אלוקים! מה זאת אומרת! לא ראית שהצלתי בן אדם!!!"

כשסיים לצעוק ראה שהאיש נעלם. "מתי שהסתובבת הוא נכנס לשחות" אמרו לו הסקרנים נוטפי המים שהקיפו אותו בעיגול.

מתוסכל עלה צ'רלי לסוכת המצילים, התיישב ושתי הרבה מים.

כעבור חמש דקות נטל לידיו את המשקפת, ושוב הבחין בסימני מצוקה הרוחק מן החוף. צ'רלי זיהה אותן: הטובע היה עם בגד ים מפוספס. ושוב נטל צ'רלי את החאסקה, ושוב חזר על המבצע. ושוב חזר לחוף, ושוב מחאו לו כפיים,

--- אך הפעם הצטרף למחאות הכפיים גם האיש עם הבגד ים המפוספס!

הנמשל ברור: מאות אנשי יחידים טובעים בים של תרבות אומות העולם ב"מ, ואנחנו בחסדי השם ניצבים על החוף. בפנינו עומדות שתי אפשרויות בלבד: 1) להציל אותם 2) לתת להם לטבוע.

ואם תאמר: אני מבין שמחובתו של המציל לקפוץ למים כדי להציל אנשים, אך מי אמר שעלי מוטלת החובה הזו? הרי אני לא מציל ולא בן מציל! שהמרצים של "ערכים" יעשו את העבודה!...

את התשובה הברורה כבר נתנו כל גדולי ישראל שליט"א כאשר קבעו שכל אחד מאיתנו נחשב כמציל!!! גדולי ישראל הם אלו שהורו לכלל האברכים היקרים לצאת לביקורי בית בבתיים של אחינו שעדיין לא זכו לראות את האור, במסגרות גרון "לב לאחים", "ערכים" וכיו"ב.

האם משהו מכיר מתמיד גדול יותר מאשר הגרי"ש אלישיב שליט"א?

האם משהו מכיר סגפן גדול יותר מאשר הגראי"ל שטיינמן שליט"א?

האם יש למשהו את הזכות "ללמד אותם" שמסוכן לעודד אברכים לפעול

בקירוב במסגרות הנפלאות הקימות כיום ב"ה? האם אין בעצם נקיטת עמדה זו משום גפיעה בכבודם של גדולי ישראל! האם גדולי ישראל לא יודעים שבאותו זמן שהאברך עדין הנפש מקרית ספר, דופק על בית משפחה פלוגית במודיעין המתירנית, הוא יכול לחטוף עוד דף גמרא קדושה?

ואכן, בנקודה זו אנו מבחינים כיצד התייחסו גדולי ישראל לשני צידי המטבע וקבעו: אברכים כן - בחורים לא! מה מונח בהוראה הזו? מדוע שבחורים לא יזכו ליטול חלק בפעילות הקירוב? ומדוע שאברכים כן יהיו מחויבים בזה? התשובה פשוטה: כל אברך הוא בגדר של "מציל" שעומד על שפת הים, ומחובתו להציל את אחינו הטובעים. מאידך; בחור הוא בהחלט לא בעמדה של מציל, ופשוט. (כמובן שיש יוצא מן הכלל כמו בכל דבר, ואם אברך מרגיש על עצמו שהוא עדיין חלש ברוחניות ועלול להזנק, שלא יצא, כבר כתוב "מי האיש הירא" - מפני עבירות שבידו, ילך וישוב לביתו...)

אך גם פשוט שכדי להיות מציל טוב דרושים חינוך, הכנה והדרכה שמתחילים הרבה לפני הנישואין, החדרת המודעות על תפקידו המיוחד כיהודים להרבות תורה וכבוד שמים אצלנו, ואחר-כך בעולם. עדיף בחיידר במינון קטן וקצת יותר בישיבה קטנה ועלינו לדרוש זאת ממוסדות החינוך.

להלן שתי נקודות נוספות, שכל אחת מהן ראויה להתבוננות מעמיקה. (א) מיליוני יהודים בעולם כולו למדו לאחרונה במסגרת הדף היומי את הגמרא במסכת חולין (דף ח' ע"ב) שמלמדת אותנו את הכלל של "אידי דטריד למיפלט לא בלעי". משמעותו של הכלל (בלא להיכנס לפרטים הלכתיים) שבשעה שחתיכת בשר פולטת החוצה דם - היא איננה בולעת לקרבה דם של איסור.

אותו דבר ניתן לומר על מי שעוסק בקירוב. אם הוא שופע החוצה תורה, יראת שמים ומידות, אם הוא "טריד למיפלט" - הרי זה מגן עליו מבלבוע אל קרבו השפעות היצוניות! (ובדומה מצאנו את מרן רבי אהרן קוטלר זצוק"ל משתמש בדימוי זה ברשימות שערך אודות תפקידו של רב בישראל. ראה משנת רבי אהרן ח"ד עמ' רנ"א).

ב) ישנם דברים שנכללים במה שנקרא "השולחן ערוך החמישי". קשה למצוא סעיף בשולחן ערוך שאומר לאדם לא להיות מכונס בתוך עצמו, אך מאידך ברור שצורת חיים זו סותרת את כל "צורת היהדות".

יהודי אמיתי לא חי בקונכייה שלו, חושב ודואג רק על עצמו - גם אם מדובר ברוחניות נטו! צורת חיים זו אינה אופינית ליהדות, היא מזכירה - לא נעים לומר - מרה שחורה ומפחדים! יהודי ששקוע רק בחיים הפרטיים שלו, חווה סוג מסוים של התכנסות נפשית פנימית שעלולה להביא לדיכאון, ניתוק וחוסר איכפתיות, כמו למשל אי אמירת בוקר טוב לאנשי השכונה, וחבל כי לא לכך התכוונה היהדות!...

יהודי אמיתי - כזה שראינו בכל הדורות - הוא אדם שחי עם הזולת. לא מנותק. לא מרוחק. לא מסוגר. הוא בריא ושמח, איכפתי ומקריב את כל הטוב הרוחני הפנימי שלו על סביבותיו, ואפילו אם הוא מתמיד גדול.

זהו יהודי אמיתי! וכאמרתו הידועה של הגר"ח מוולאז'ין: "האדם לא לעצמו נברא, רק להועיל לאחרים בכל אשר ימצא בכוחו לעשות". (נפש החיים)

כל הסגנון של הטחת ביקורת, פסילה, ביטול הזולת, במקום ביקורת בונה המחזקת ומעודדת את הזולת, לא יונקים מבאר ה"אידישקייט" אלא מבארות של כוחות הטומאה, חוסר בטחון עצמי, תסכול תהומי, וכנה - מידות שנפש היהודי סולדת מהן. יהודי אמיתי הוא דמות שופעת שמחה ומלאת בטחון בהש"ת. ודמות שרוצה שלכל העולם יהי אך טוב כל הימים, ותמיד מחפש את המעלות של הזולת ומדגיש אותם.

נניח הציצה את כל מה שהי' עד עתה. על כל פנים מעכשיו נתחיל לחיות כיהודים אמיתיים, באהבה ואחוה, שלום ורעות, ניתן את האמת להתגלות ואת השמחה להתפרס!

הציבור מוזמן להשתתף בסדנה בנושא מידות טובות, המונחת ע"י הרב נפתלי וינברג שליט"א. הסדנה מתקיימת מידי יום שלישי, בשכונת 'שערי חסד' ירושלים, בין השעות 8.45-9.45 בערב. יש לתאם השתתפות בטלפון: 02-5671812